

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Štev. 202. Leto XII.

Maribor, sreda 7. septembra 1938

Cena 1 din

Jugoslavija se klanja svojemu kralju

Veličastni izrazi ljubezni, vdanosti in zvestobe po vsej kraljevini — Proslave rojstnega dne v Sloveniji

MARIBOR, 7. septembra. Včerajšnji rojstni dan Nj. Vel. kralja je proslavila vsa Jugoslavija na najveličastnejši način ter s tem pokazala, s kako veliko ljubeznijo se oklepa svojega bodočega vladarja in vsega kraljevskega doma. Najveličastnejše so pa bile proslave v velikih državnih središčih, zlasti v Beogradu, ki je bil ves tako prazničen kakor le malokdaj doslej. Zastave, službe božje v vseh cerkvah, velike manifestacije ogromnih množic in vojaška parada na Banjici, katere so se udeležili Nj. Vis. knez namestnik Pavle z obema namestnikoma Stankovićem in Petrovićem, ministrski predsednik Stojadinović in ostali člani vlade, diplomatski zastopniki in drugi odličniki, vse to je spreminilo prestolnico v en sam navdušen izraz navdušenja, ljubezni in vdanosti. Prav tako kakor drugod, so pa bile veličastne proslave tudi po vsej Sloveniji in ne nazadnje v Mariboru.

V Mariboru

V proslavo 16. kraljevega rojstnega dne je bila včeraj ob 8. uri jutraj v stolnici slovesna služba božja, ki jo je opravil mariborski škof dr. Tomažič ob številni asistenci. V cerkvi so se zbrali zastopniki oblasti, državnih in samoupravnih uradov, zastopniki mariborskih društev, Sokola, gasilcev in velika množica Mariborčanov. Med drugim so se cerkvene svečanosti udeležili tudi zastopnik mestnega poveljnika polkovnik g. Radovanović z oficirskim zborom, župan mesta g. dr. Juvan s podžupanom g. Žebotom in mestnim svetnikom g. dr. Mišlerjem, narodna poslanca gg. dr. Jančič in dr. Veble, bivši senator g. dr. Ploj, predsednik sodišča g. Hudnik, starešina okrajnega sodišča g. dr. Lovrenčič, šef državnega pravdnštva g. dr. Zorjan, okrajna načelnika gg. dr. Šiška in dr. Ajlec, predstojnik mestne policije g. dr. Trstenjak, komisar obmejne policije g. Kraljnovič, šef carinarnice g. Mihajlovič, postajenačelnik g. Perme kot zastopnik žel. uprave, upravnik gledališča g. dr. Brenčič in ravnatelj srednjih šol. Okoli cerkve so bile postrojene čete cele mariborske garnizije.

Po cerkveni proslavi kraljevega rojstnega dne so se ljudje zbrali na Trgu svobode in Aleksandrovi cesti, kjer je mariborsko Sokolstvo napravilo dolg špali. Točno ob 10. uri se je pričel ob zvočnih voj. godbe mimohod vojaštva, ki mu je množica živahno vzklikala. Čuli so se vzklikati kralju, kraljevskemu domu in Jugoslaviji. Mimohod je trajal pol ure, nato so se množice razšle.

Predstavniki oblasti in društev so se na okrajnem načelnstvu vpisali v spominsko knjigo.

Sokoli so posebno svečano proslavili rojstni dan Nj. Vel. kralja v Unionu. Nj. sokolski dom je bil nabito poln Sokolov. Po pozdravu državni zastavi je gozdba »Drave« zaigrala, sokolski pozdrav so pa zapeli Dravaši pod vodstvom g. Horvata. Slavnostni govornik je bil prof. Struna, ki je poudarjal pomembnost današnjega dne in ponovil prisego obmejnega sokolstva, da bo Jugoslavijo ohranilo svojemu sokolskemu kralju. Nato so najmlajši deklamirali »Kralju Petru II., čuvarju Jugoslavije«, Dravaši pa zapeli več lepih pesmi. Prof. Struna se je končno zahvalil vsem prisotnim. Slavnost je zaključila sokolska himna.

Po proslavi se je formirala sokolska povorka po mariborskih ulicah do Narodnega doma, kjer se je razšla.

Zvečer se je vršila v Unionu svečana zabava, ki so jo priredili častniki mariborske garnizije. Ta najelitnejša mariborska družabna prireditev je bila prav dobro posečena.

Nj. Vel. kralj na Bledu

BLED, 6. septembra. V župni cerkvi se je vršila slovesna služba božja. Prisostvovalo je tudi nekaj tujih poslanikov. Ob pol 11. uri je prišel Nj. Vel. kralj v spremstvu svoje matere kraljice Marije, bratov kraljeviča Tomislava in Andreja ter bratrancev princev Nikole in Aleksandra.

V Ljubljani

Ljubljana je slovesno proslavila rojstni dan Nj. Vel. kralja. V stolnici je bila svečana pontifikalna maša, kateri so prisostvovali razni odličniki. Zvečer je bil sprevid skozi mesto, ki se ga je udeležilo veliko ljudi. Sokoli so imeli proslavo že na predvečer na Taboru, niso pa imeli obhoda po mestu.

V Celju

Tudi naše mesto je letos še prav posebno svečano proslavilo kraljev rojstni dan. Mesto je bilo okrašeno s trobojnicami in vsepovsod je vladalo praznično in zanosno razpoloženje. Po vseh cerkvah so bile službe božje, ki so se jih udeležili predstavniki oblasti in raznih organizacij ter številno meščanstvo. Pred magistratom je bila oficijelna proslava, kjer so sodelovali pevski zbori »Oljke«, CPD in Celjskega Zvona. Zbrani množici je govoril mestni predsednik g. Mihelčič, ki je tolmačil čustva vdanosti in zvestobe našemu mlademu kralju. — V

prostorih celjskega Narodnega doma pa so imeli proslavo Sokoli. Slavnostni govor je imel starosta g. dr. Milko Hrašovec, ki je povdarjal v vznesenih besedah pomen praznika za vse sokolske pripadnike. Zvečer pa se je vršil pred slavnostno razsvetljenim magistratom koncert pevskega društva »Binički« iz Leskovca, ki je prav lepo uspel.

V Ptuj

V svečanem razpoloženju je tudi naše mesto proslavilo rojstni dan našega mladega kralja. Po defileju vojaštva in službah božjih, ki so se jih udeležili predstavniki oblasti in korporacij, je bila lepo uspela sokolska svečanost, na kateri je govoril starosta dr. Šalamun. Zvečer je bila po mestu slavnostna povorka z baklami in lampiončki. Proslavo pa je zaključila družabna prireditev oficirjev ptujske garnizije.

V Murski Soboti

Na predvečer kraljevega rojstnega dne je bila v Soboti povorka skozi mesto, ki je končala na Glavnem trgu. Tu je imel župan g. Hartner govor o mladem kralju in o pomenu proslave. Na Glavnem trgu so na posebnih postavkah gorele žare, ki jih je prižgal z baklo zmagovalac v stafetni tekmi. Obhoda po mestu, posebno pa zborovanja na Glavnem trgu se je udeležilo veliko ljudi. Sobotna je bila zvečer razsvetljena. Vse hiše so imele izobešene zastave. Po izložbah trgovin so bile kraljeve slike in državni trakovi. V torek dopoldan so bile v cerkvah vseh treh veroizpovedi službe božje.

Hitlerjev proglas v Nürnbergu

ČEŠKOSLOVAŠKEGA PROBLEMA SE NI DOTAKNIL Z NOBENO BESEDO. NEMČIJA JE PRIPRAVLJENA NA VSE

NÜRNBERG, 7. septembra. Nacionalno-socialistični kongres je bil včeraj oficijelno odprt. Ob 10. uri je bila slovesna počastitev umrlih članov. Otvoritveni govor je imel namestnik Hess, ki je prebral tudi Hitlerjev proglas. Popoldne je bila odprta protiboljševiška razstava »Usodni boj Evrope na zahodu«. Zvečer je govoril Hitler o pomenu umetnosti, potem je pa bila v operi slavnostna predstava. Današnji dan je posvečen proslavi dela z zborovanjem na Zeppelinovem travniku. Ob 13.30 bo pohod čet delovne službe skozi mesto. Ob 10. uri se bo nadaljevalo kongresno zborovanje. Razpravljalo se bo o vseh vprašanih straneh. Doslej je pripeljalo v Nürnberg že okoli 500 rednih in posebnih vlakov pol milijona udeležencev.

NÜRNBERG, 7. septembra. V proglasu Adolfa Hitlerja, ki ga je včeraj prebral Rudolf Hess, pravi vodja med drugimi, da Nemčija sedaj ni več osamljena, ampak ima že mogočne prijatelje in zaveznike, ki so se združili v obrambo proti boljševizmu in židovstvu. Tudi gospodarsko se je Nemčija lani okrepila in gradi dalje svoje gospodarstvo. Žetev bo zadostovala za prehrano. Vsa ostala produkcija se množi in je popolnoma zagotovljena tudi za bodočnost. Nemčija je sedaj gospodarsko popolnoma samostojna, tako da bi vsaka blokada ostala brez uspeha. Tudi obrambi države je bila posvečena vsa pažnja. Nemški narod se na svojo vojsko lahko popolnoma zanese. O Češkoslovaški pa ni bilo v Hitlerjevem

proglasu nobene besede. Svoj lastni govor je zaključil Hess z izjavo, da stoji ves nemški narod za Hitlerjem in njegovim delom. V era v Hitlerja je vera vsega naroda, ki ve, da je vse, kar vodja stori, prav in dobro, zato mu tudi slepo zaupa in vodja more zaupati svojemu narodu.

AVSTRIJSKE CESARSKÉ INSIGNIJE V NEMČIJI

NÜRNBERG, 7. septembra. Včeraj je ostmarški državni namestnik dr. Seyss-Inquart izročil v 600 let stari cerkvi mojstrov pevcev v Nürnbergu nürnbergskemu županu krono, žezlo, plašč in vse ostale insignije cesarstva svete rimske krone nemškega naroda, ki so bile doslej kot ostanek avstrijskih cesarjev na Dunaju. Tako se te insignije po 173 letih vračajo v Nürnberg.

SMRTNA NESREČA ŠPANSKEGA PRINCA

NEW YORK, 7. septembra. Najstarejši sin bivšega španskega kralja Alfonza XIII. se je včeraj v Floridi pri neki avtomobilski nesreči ubil.

BAN PRIMORSKE BANOVINE UPOKOJEN

BEOGRAD, 7. septembra. S kraljevim ukazom je bil upokojen ban primorske banovine dr. Josip Jablanović.

Curli, 7. septembra. Devize. Beograd 10, Pariz 11.9475, London 21.305, Newyork 441.75, Milano 23.24, Berlin 175.155, Praga 15.23.

Zapiski

Imredyjevo nasledstvo

Po povratku regenta Horthyja so nastali tudi na Madžarskem kritični časi. Nekateri primerjajo njegovo pot s potjo dr. Schuschnigga v Berchtesgaden meseca februarja. Videti je, da so Italijani izdali v Berlinu načrte madžarskega regenta, ki niso povsem v skladu z nemškimi programom. Zato je za bodočnost tudi značilna hladnost, s katero so bili sprejeti madžarski državniki. Pravijo, da Imredyju niti stol ni bil ponujen, da bi se vsedel. Zdaj je Budimpešta sredi najhujše krize. Dva kandidata se borita za Imredyjevo nasledstvo. Eden je velik fevdalec Fischer, ki bi rad sedanje ministrstvo rekonstruiral, vendar so njegove šanse zaradi zadnjih dogodkov z dneva v dan manjše. Drugi je mladi Antal, mož »Gömböšovega tipa«, ki ne pozna skrupul. Pripravljen ima že sporazum z nacisti.

Rosenbergova taktika

Kakor znano, je izmed vseh voditeljev tretjega rajha Rosenberg še najmiroljubnejši. Baje je mnenja, da Nemčija z novo vojno ne bi ničesar pridobila, ampak vse izgubila. Zato predlaga v sporu s Češkoslovaško pomirjevalno taktiko: pristati je treba na češke koncesije, da bodo dobili na drugi strani kolonije od Angležev in Francozov.

Odgovornost vodje

Voditeljski princip je prav za prav zelo prijetna stvar. Vsakdo je navzgor odgovoren predpostavljene — v praksi se temu pravi, da ne sme ničesar narediti, kar ne bi bilo predpostavljene vseč. Čisto pri vrhu je potem vodja, ki je odgovoren zgodovini ali Bogu, torej v stvari nikomur.

(»Sozialdemokrat«, Praga.)

»Emigrantski davek«

Vsakdo, ki za vedno zapuša Nemčijo, mora plačati poseben davek, ki se imenuje »emigrantski davek«. Samo v zadnjem juliju je znesel po vesteh »Daily Telegraph« dva milijona funtov. Odkar je bil člansko leto uveden, ga računajo že na 125 milijonov angleških funtov. Davek razdelijo takole: 25% kapitala pripade takoj nemški državi. Ostalih 75% ne izročijo osebi, ki se misli izseliti, marveč jih mora naložiti v posebnem kontu v nemških bankah. Banka potem izmenja marke po tako fantastičnem kurzu, da emigrantu praktično ne ostane več kot 8% kapitala, ki ga lahko legalno spravi preko meje. Zato pa je toliko poizkusov, spraviti denar nelegalno v tujino.

Anglija in jugovzhodna Evropa

Napori Anglije za obnovo svetovnega gospodarstva so ozko povezani z njenim prizadevanjem za určitev političnega mira. Velike demokracije morajo braniti ne samo svoj politični, marveč tudi gospodarski sistem. Področje jugovzhodne Evrope postane lahko usodno za to obrambo miru in demokracije. Te države z mladim in nerazvitim gospodarstvom hranijo v sebi velika neizkoriščena bogastva. Zato sta se začela boriti zanje dva evropska gospodarska in politična sistema. (Dr. Hinko Krizman, »Nova Riječ«)

Vloga slovenske inteligence

Ob vseh važnih političnih in socialnih prelomih, kolikor jih je doživelo slovenstvo v zadnjem stoletju, se je inteligenca često odpovedala svoji vlogi, se ognila bistvenih vprašanj, da se je mogla ukvarjati z malenkostmi in hodila med narod vedno le po politično pomoč, ki je podpirala njene interese. (Tone Štirer, »Ljubljanski Zvon«.)

Maribor, 7. septembra.

Nihče ne more prerokovati s kakim novim spopadom bo svet praznoval dvajseto obletnico onega dne, ko je izžrpano in razmesarjeno človeštvo končalo veliko svetovno klanje. Gesla svobode, miru, demokracije in samoodločbe so bile takrat veliki credo, ki je dajal novega življenjskega poguma srcem izmučenih ljudskih množic. Ta gesla so danes v velikih predelih sveta z zasmehom in prezirom brutalno poteptane v tla. Pravica pesti je proglašena za zakonito. Mali narodi, ki jim je vojna prinesla svobodo in lastno državnost, so zopet postavljeni pred vprašanje: biti ali ne biti. To velja posebno za male narode srednje in severovzhodne Evrope. Strateška važnost lege narodnih teritorijev, pomembnost poti, ki peljejo preko njih, bogastvo surovin, ki jih mogočniki nujno rabijo — zgovorno opozarjajo, da nevtralnost, posebno pa nepriljubljena nevtralnost, ni mogoča. Varljive nade na obzirnost in nepriljubljenost bi imele za posledico okupacijo po bližnjem in hitrejšem imperializmu. Zato so vse skrbi dalekovidnih krmilarjev držav malih in svobodoljubnih narodov usmerjene v eno samo veliko prizadevanje, kateremu so podrejeni vsi drugi cilji in področja, v delo za obrambo pred tujo invazijo. Velike vsote gredo v neposredne izdatke za obrambo: vojska, mornarica, letalstvo morajo biti modernizirane in povečane do poslednje možnosti, grade se obsejne utrdbe, vzgaja se tehnično usposobljeno vojaštvo.

Vojaški strokovnjaki in žalostne izkušnje zadnjih let nas poučujejo, da bo bodoča vojna vsesplošna, totalna. Ne bo več samo fronta neke daleč ob meji, o kateri bo notranjost obveščena samo po poročilih v časnikih. Fronta bo povsod. Totalnost vojne ne bo zahtevala samo mobilizacijo vojnih sil, temveč mobilizacijo vsega gospodarstva. Kljub silni mehanizaciji vojske, ki jo je prinesla tehnika, kažejo izkušnje, da je ravno tako važna morala, izdržljivost in disciplina vojaka, posameznika in da brez nje tudi najboljša letalska oprema ne zadošča. Vojaki, posamezniki, se rekrutirajo iz plasti preprostega ljudstva. V bodoči vojni bodo vključene v obrambni načrt tudi žene, ki bodo morale nadomestovati mobilizirane moške v mobilizirani industriji in poljedelstvu itd. Zato je postal nad vse važen problem moralne pripravljenosti in volje za obrambo v širokih ljudskih plasteh. Uspeh državne obrambe zahteva nujno, da se poima državne in narodne brambe v zavesti ljudskih množic zlijeta in da pri posamezniku vzbudita predstavo obrambe njegovih vsakdanjih interesov, obstanka in varnosti njegove družine, bodočnosti njegovih otrok. Politika armadnih vodstev stremi za tem, da armado med preprostim ljudstvom čim bolj popularizira, da ne bi videlo v vojski nekaj ločenega od svojih potreb in predvsem ne nekaj, kar bi ščitilo samo neke skupine in ne celote. S tem spoznanjem v zvezi vidimo pri vseh dalekovidnih krmilarjih prizadevanja po popolni depolitizaciji vojske in popolne odmaknjenosti od dnevne politike ali zaščite strankarskih interesov. Vse v skladu s spoznanji, ki jih je izrazil maršal Foch v besedah: Vojska v vojni je ves narod pod orožjem.

Obstanek in napredek malih narodov je odvisen od zmage demokratičnih načel v svetu. Vsaka zmaga glasnikov pravice močnejšega je zato istočasno tudi ogrožanje njihove svobode. Proti avtoritarnosti imperialistov so mali narodi glasniki demokracije. V demokraciji pa vidijo množice preprostega ljudstva istočasno tudi jamstvo in legalizacijo upravičenosti boja za svoje socialne zahteve. Zato vidimo samo v demokratičnih državah, posebno pri tistih, ki imajo napredno socialno zakonodajo med najnevarnejšimi branilci preprosto ljudstvo. Predsednik vojnega odbora poslanske zbornice ČSR poslanec David je pred leti dejal, da obrambo države ne zagotavlja samo izvrstna armada, temveč da je obramba države tudi boj proti brezposelnosti, boj za odpravo ljudske bede in ljudske stiske. Ko sta n. pr. Estonska in Letonska dali svojemu kmetu zemljo baltskih baronov, je bil to ravno tako važen akt narodne obrambe kot bi bila zgraditev utrdbe na meji. Skoraj vse ma-

Češkoslovaška sprejela nemške zahteve

Silno dramatičen razvoj dogodkov — Vojaške priprave na vseh straneh — Zadnje koncesije Prage Nemcem

STOPNJEVANJE NAPETOSTI.

PRAGA, 7. septembra. Po nemški odklonitvi tretjega načrta praške vlade za rešitev narodnostnega problema je nastal na Češkoslovaškem in po vsej Evropi skrajno napet položaj, ki se pa v javnosti, ki o razvoju ni bila dobro poučena, ni pokazal tako kakor ob prejšnjih priložnostih. Francija je odredila posebne vojaške ukrepe: delni vpoklic rezervistov, zasedbo utrdb na meji proti Nemčiji, preklic vseh vojaških in uradniških dopustov itd. Prav tako je tudi Anglija zbrala svoje bojne brodogradilne, Rusija pa je itak že nekaj tednov pripravljena. Tudi na Češkoslovaškem so se okrepile čete v obmejnih postojankah. Položaj je postal skrajno napet.

SUDETSKO-NEMŠKI ULTIMAT.

Temu se je pridružil v ponedeljek še komunike sudetsko-nemške stranke, v katerem je opozorila na vedno bolj nevzdržen položaj v sudetsko-nemških pokrajinah ter zahtevala v skoraj ultimativnem tonu, da praška vlada takoj sprejme zahteve, ki jih je Henlein postavil spomladi v Karlovih varih. Zaradi tega je pritiskala Anglija z vso težo znova tudi na praško vlado in zahtevala od nje, da ugodí Nemcem do skrajne meje in prepreči s tem grozečo vojno. Angleška vlada je sporočila svojo željo potom lorda Runcimana neposredno prezidentu dr. Benešu.

ZADNJE KONCESIJE PRAGE.

Dr. Beneš je sklical že v ponedeljek zvečer izredno sejo vlade, na kateri je bil sestavljen nov, četrti predlog za rešitev sudetsko-nemškega problema. Ta predlog ni bil sporočen javnosti in ne bo, dokler ga Nemci ne sprejmejo ali odklonijo. Vendar se izve, da je to zadnja meja, do katere je Češkoslovaška mogla iti. Dalje ne more več popustiti in tudi nikoli ne bo, pa naj se zgodi karkoli. Novi načrt sprejema skoraj v celoti vseh osem Henleinovih zahtev, odklanja pa: 1. pravico Nemcem, da bi smeli v svojem avtonomnem delu uvesti nacionalno-socialistični režim, 2. omejitev svobodnega odločanja Češkoslovaške o svoji zunanji politiki in zunanjepolitičnih zvezah ter 3. delitev češkoslovaške vojske, ki mora ostati izključno v rokah praške vlade. Razen teh so upoštevane še nekatere manj pomembne omejitve. Sestava tega četrtega načrta s tako velikimi koncesijami se smatra tu za najpomembnejši dogodek v zgodovini Češkoslovaške.

NAČRT PRAŠKE VLADE.

PRAGA, 7. septembra. Avala. Glavne točke IV. praškega predloga vsebujejo sledeče: 1. Priporočilo načrta, po katerem se namestijo državni uradniki procentualno po številu manjšinskega prebivalstva. 2. V pokrajinah, v katerih žive samo pripadniki ene narodnosti, bodo vsi

le srednjeevropske države so prejele v dedščino latifundije tujih fevdalcev in bogastvo mogočnih tujih industrijskih in finančnih koncernov. Ti so ogražali svobodo preprostega človeka kljub njegovemu formalno svobodnemu državljanstvu. Priklepali so ga v svoj voz z mogočno silo svoje gospodarske in socialne premoči. Zato imamo velike poizkuse nacionalizacije, ki so zlasti na Češkem ob sistematičnem in smotrnem delu rodili velike uspehe. Še v teh kritičnih dneh se je v ČSR izvršil prevzem koncerna Peček. V narodno obrambo spada tudi skrbstvo nad otroci in mladino, zaščita mater, napredna socialna zakonodaja, ki ščiti delavca pred izkoriščanjem, nezgodno, bolniško in starostno zavarovanje. Javna dela za pobijanje brezposelnosti itd. Na podlagi sistematičnega dela za izboljšanje socialnih prilik preprostega ljudstva je možno ustvariti s sistematično in organizirano propagando potrebno edinstvo duha in volje, ki je narodu potrebna v obrambnem boju. Ta mora navedeti šola, temu cilju morajo koordini-

uradniki tiste narodnosti. 3. V mešanih pokrajinah bo pol uradnikov ene in pol druge narodnosti. 4. Novi jezikovni zakon bo sestavljen po načelu popolne enakopravnosti. 5. Industrija v pokrajinah gospodarske krize dobi 70 milijonov Kč posojila. 6. Enakopravnost narodov določa ustanovitev kantonov. V teh kantoni dobe Nemci lastne vlade v okviru teritorialnih mej, ako so v njih v večini. Te vlade bodo reševale same vse zadeve, ki ne tičejo enotnosti države. Integriteto države se pa zaščiti. 7. Pri osrednji vladi se ustanove posebni kontonadni uradi, katerim bodo stali na čelu uradniki narodnosti tistih kantonov. 8. Narodnostne pravice bo določil zakon, ki se bo imenoval »Zakon proti raznarodovanju«. 9. Vsa druga vprašanja se bodo rešila s pospešeno izdajo zadevnih zakonov. Vse te zakone bo koalicijska vlada predložila vodstvu sudetsko-nemške stranke in jih skušala sestaviti v sporazumu z njimi.

NEMCI OBVEŠČENI.

Predsednik vlade dr. Hodža je sprejel včeraj popoldne zastopnika Nemcev po-

Neuspeh Francove ofenzive ob Ebru

REPUBLIKANSKIM ČETAM SE JE POSREČILO ZAUSTAVITI NACIONALISTIČNO PRODIRANJE. — NACIONALISTIČNA POROČILA.

ST. JEAN DE LUZ, 7. septembra. Iz republikanskega tabora poročajo, da se je republikanskim četam s silnim odporom posrečilo zaustaviti novo nacionalistično ofenzivo v dolini reke Ebro. Uspehi nacionalistov se le neznatni. Na estradurski fronti so dosegle republikanske čete nove uspehe in odbile vse protinapade.

Revolucija v republiki Chile

SANTIAGO DE CHILE, 7. septembra. V nedeljo je nastala v republiki Čile revolucija opozicije pod vodstvom bivšega predsednika Carlesa Ibaneza. Pridružil se mu je v prestolnici del vojaštva. Uporniki so obkrožili zlasti ministrstva, ministra notranjih in ministra zunanjih poslov ubili, vojnega ministra pa nevarno ranili. Vladi zvestim četam se je pa preko dneva in noči posrečilo v krvavih bojih upornike premagati. Ubitih je bilo 58 ljudi, nevarno ranjenih okoli 200, lažje ranjenih pa nad 1000. Več hiš je porušenih in mesto je brez razsvetljave. Ni pa zadušen še upor v drugih središčih države, kjer je revolucija tudi izbruhnila in se boji med vstaši in vladnimi četami še bijejo.

HITLERJEVE ČESTITKE.

BERLIN, 7. septembra. Vodja in državni kancelar Adolf Hitler je brzojavno sporočil jugoslovanskemu knezu Pavlu čestitke k rojstnemu dnevu Nj. Vel. kralja Petra II.

slanca Kundta in Šebekovskega ter ju seznanil z zadnjim vladnim predlogom ter ju obvestil, da vlada dalje pod nobenim pogojem ne more ne bo mogla popustiti. Že prej je dr. Hodža obvestil o sklepih lorda Runcimana potom Asthona Gwatkina, lord Runciman sam pa je sprejel nato še sam zastopnika Nemcev. Kakor se zatrijuje, sta zastopnika vzela predlog na znanje, vendar nista podala nobene dokončne izjave, ker morata prej obvestiti Henleina, ki je odpotoval včeraj na kongres v Nürnberg kot Hitlerjev gost.

ODLOČITEV PO NÜRNBERGU.

NÜRNBERG, 7. septembra. Vodja sudeških Nemcev Konrad Henlein je včeraj prispel sem. Zdi se, da bo Henlein skupaj s Hitlerjem preštudiral ves kompleks češkoslovaškega vprašanja. V političnih krogih se pričakuje, da se bodo odigrali odločilni dogodki šele po nürnberškem kongresu.

NEMŠKE VAJE PODALJŠANE.

BERLIN, 7. septembra. Nemčija je odredila, da ostanejo vsi vpoklicani rezervisti pod orožjem namesto 6 tednov 3 mesece. Obenem se pritegnejo še novi rezervisti in dopustniki do 45. leta.

LONDON, 7. septembra. Angleška vlada je sklenila pritisniti sedaj z vsemi sredstvi na Nemčijo, da sprejme četrti in zadnji predlog praške vlade za rešitev sudetskega problema.

Drobne vesti

Nov reklamni pojav v Mariboru. Preko noči so postali vsi mariborski pločniki polni reklamnih napisov za »Orkane film v Unionu. Ljudje so prvotno mislili, da gre za kakšne politične napise.

Od 8. do 25. oktobra 1938 se vrši v Beogradu I. državna obrtna razstava. Obrtniki, ki se želijo s svojimi izdelki udeležiti, dobijo informacije pri Slovenskem obrtnem društvu v Mariboru, Veitinska ulica 11-I.

Požar na Tržaški cesti. Nekdo je ponoči vrgel v leseno barako šoferja Josipa Šperšaka na Tržaški cesti cigaretni ogorek in povzročil požar. Uta je s tem in orodjem vred popolnoma zgorela.

Racije v Mariboru. Že več dni zaporedoma je mariborska policija »službeno« obiskovala sumljive zakotne lokale in kar na bedelo lovila nočne tičke. Zdal je mesto za nekaj časa očiščeno, pa gotovo ne za dolgo. Hotel »Graf« je do zadnjega kotička zaseden in skoraj ne more več sprejemati novih »gostov«.

upoštevanju človeških in narodnih pravic narodnih manjšin ali drugih narodov v svetu.

Samo zdrava razsodnost ljudskih množic in njih prepričanje, da branijo z državo tudi svoje in koristi socialne plasti, kateri pripadajo, bo zavedno onemogočila demoralizirajoč in defetističen vpliv tuje propagande, ki bega navadno z lažje no krinko socialne pravičnosti. Več je vredna v demokraciji svobodno vzrasla narodna zavest in volja za obrambo, kot pa na umetnih in lažnih geslih vzdrževano navdušenje, katerega se poslužujejo tvorca in propagandisti nasilnih ideologij. To navdušenje potrebuje zmaganemu, svobodno vzrasla volja pa ostane zmagovita po vsakem navideznem porazu, ki ji je samo umik za zbiranje novih čet in za ugotovitev novih ranljivih mest sovražnika. Narodu, kot skupnosti, ki naj ima v rokah svojo usodo, pa je potrebna predvsem gospodarska in kulturna osamosvojitev.

Novice

Pereča socialna vprašanja severne meje

LE Z DEJANSKIM GOSPODARSKO-SOCIALNIM DELOM V OBMEJNEM PO-
DEŽELJU SE MORE ONEMOGOČITI TUJO PROPAGANDO.

O asanaciji vasi se pri nas prav malo sliši. In vendar je to problem, ki bi moral predsem tu na severni meji interesirati vse, ki so poklicani, da se brigajo za napredek naše vasi. O zdravstvenih razmerah in napravah, ki so po naših vaseh je vsakomur prav dobro znano. Kako so naše vasi preskrbljene z zdravim pitno vodo, s kanalizacijo, z zračnimi stanovanji, kakšna je ureditev hlevov in gnojnic s higienskega stališča, to naše poklicne politike prav malo briga. In vendar so to vprašanja, katerim bi morala država in banovina posvetiti mnogo večjo pažnjo kot doslej. Vsako občino, ki bi imela dobro voljo za izboljšanje svojih higienskih razmer, bi morala banovina podpreti s primerno subvencijo, s potrebnimi nasveti in načrti. Danes je vse preveč prepuščeno posameznikom, da skrbijo za higienske razmere na vasi. Toda za uspeh in za izboljšanje današnjega stanja je potrebno vzajemno delo vseh zainteresiranih.

Da je ravno pri nas na severni meji ta problem pereč, govorijo razni razlogi.

Predvsem je tu važen nacionalni moment. Vse države skrbijo, da so prilike posebno ob meji z drugo državo dobro urejene, da se tako onemogoči tuja propaganda. Kakšne so glede tega razmere tu pri nas, o tem pač ni treba še posebej pisati!

Za napredek naše vasi v zdravstvenem oziru bi morali skrbeti tudi zaradi uspešnega tujkega prometa. Naši kraji so po večini siromašni in tujski promet je važna pozitivna postavka v gospodarski bilanci naše vasi. V podežlju, ki je v zdravstvenem oziru zanemareno, pa ni mogoče pričakovati posebnih uspehov od tujkega prometa, pa četudi bi propaganda bila še tako dobro organizirana in prirodna lepota kraja še tako znana.

Absurdno bi bilo pričakovati, da zraste v zanemarenem in nehigienskem okolju zdrav in krepak naraščaj. Če nam ni usoda naše podeželske mladine in s tem obstoj naroda kot takega prazna fraza, potem je zadnji čas, da se zganemo ter pričnemo z delom tudi na tem polju socialnega udejstvovanja. **Ramuh.**

Za zvezo dravske in pesniške doline preko Kobanskega

Če ne že zdavno preje, gotovo pa še bolj ko Pohorci so si Kobanci želeli dobiti prometno zvezo z Mariborom potom dravske doline, a ob enem tudi izvozno zvezo preko Pesniške doline — slednje zlasti odkar je plemenito sadje Slovenskih gor in Kozjaka zaslovelo širom sveta. Toda kakor z drugimi javnimi deli, tako je bilo tudi z ugoditvijo te prošnje. Avstrija je čakala na dovršitev v l. 1908 na celi črti sistematično započetege Südmarmarkinega naseljevanja, v katerega načrtu je bil predviden tudi ves Kozjak. Šele med vojno (l. 1915) se je Avstrija spomnila tudi Kobancev s ponudbo ruskih ujetnikov, kar pa je občina odklonila. Žal pa tudi Jugoslavija dolgo ni spoznala državnega in z narodnega pomena Kozjaka kot obmejnega in prehodnega ozemlja. Šele l. 1927 se je tedanji okrajni zastop odločil za delno izgraditev občin-
ske ceste iz Brestrnice po romantičnem jarku na Sv. Križ v dolžini 9 km. Drugi del tega načrta, nadaljevanje ceste proti Pesnici oziroma Sv. Kungoti (važna prometna žila zaradi sadja, dočim je prvi del posebno važen zaradi lesa), je ostal še pri načrtih iz l. 1915. Na tujsko-prometno zvezo Maribor - Sv. Urban - Sv. Križ - Sv. Duh pa se od te strani ni mislilo. Med tem so se pa vsi merodajni tako zagledali samo v Pohorje, da se je z narodnega in državnega stališča še važnejši obmejni Kozjak popolnoma zanemarijal.

Vendar so bili Kobanci veseli, da se je l. 1927 sploh pričelo vsaj nekaj delati. Toda v skoro 11 letih je bilo vsega skupaj zgrajeno komaj tri in pol km nove ceste (do Šoberjevega dvora). Res je sicer, nekaj sokrivde na tej »naglici« niso sijo tudi oni, ki so med gradnjo hoteli cesto izpeljati desno preko P. posestva in ob sosednji grapi, ki se spaja s potjo Sv. Urban - Sv. Križ. Pa tudi ta spor je bil rešen že l. 1936 v prilog prvotni črti z izhodom na občinsko cesto Sv. Križ - Sv. Duh.

Kje je tu vzrok? Izgovor na pomankanju kredita ne bo držal. Kolikor je znano, je okrajni cestni odbor za nadaljevanje gradbe določil najprej od prihranka iz l. 1936-37 znesek 50.000 din, za proračun 1938-39 še posebej 200.000 din. Razen tega pride v poštev tudi še primeren prispevek banovine. (Cesta namreč naj velja kot obmejna cesta.)

Da se ponovnim pritožbam zaradi neizpolnjenih obljub vsaj deloma ugodijo, se je te dni zopet pričelo nadaljevanje. Ampak s tem še dolgo ne pridemo do Sv. Križa, ker kakor čujemo, je celo delo za leto določeno samo za en kilometer, in sicer za napravo dveh mostov.

Treba bo začeti resen boj proti dvema usodnima napakama v gradnji naših cest: pričenanja se na vseh krajih, konča se po predolgem času le tu pa tam in pa vse preveč se zagledamo samo v neke kraje.

zanimivo razstavo slovenske knjižne in publicistične produkcije v zadnjih 20 letih. Razstava bo v Trgovskem domu v Ljubljani.

o. **Naši iz Westfalije.** V nedeljo se je pripeljalo v Ljubljano 120 naših rojakov iz Westfalije. Izletniki se bodo vrnil v novo domovino v nedeljo, dne 25. t. m.

o. **Kmetstvo burko v treh dejanjih** »Maks« vprizorijo amaterski igralci poljšanskega Sokola na praznik dne 8. septembra. Igra se vrši na prostem na Mohoričevem vrtu z začetkom ob pol 8. uri zvečer. Vabljeni vsi! Smeha nič koliko!

o. **Zaplenili so motorno kolo.** Pred par dnevi smo poročali o ponarejevalcih iz Slovenije vasi pri Ptuj. Orožniki iz Brega pri Ptuj so včeraj zaplenili pri trgovcu Koscu v Ormožu motorno kolo, katerega so omenjeni ponarejevalci pri njem zastavili.

o. **Nesreča planinca.** Na Mrzli gori v Savinjskih planinah se je ponesrečil 26-letni poštar Oskar Majcen iz Radomirja pri Ljubnem. Pri padcu si je Majcen zlomil desno ključnico in poškodoval glavo. Zdravi se v celjski bolnišnici.

o. **Vlom v konzum.** V Nazarju pri Mozirju v Savinjski dolini so neznani storilci vlomili v delavski konzum. Iz že-

lezne blagajne, katero so navrtali, so odnesli 10.901 din.

o. **Avtomobilska nesreča pri Radovljici.** Na cesti blizu Radovljice je neki osebni avtomobil povozil cestnega delavca Ivana Suliča, ki je dobil hude poškodbe na rokah in nogah. Zdravi se v ljubljanski bolnišnici.

o. **Deklica je izginila.** Iz Celja je brez sledu izginila 12-letna ključavničarjeva hčerka Frančiška Klinar. Vse iskanje je bilo brezuspešno.

o. **Brata je zabodel.** V Laškem je pred gostilno med preprirom zabodel Ivan Oblak svojega 26-letnega brata Mihaela v prsa, tako da so ga morali prepeljati v celjsko bolnišnico.

o. **Usoden padec s hleva.** Včeraj je v Dolgošah pri Pobrežju padel s 5 metrov visokega hleva 24 letni posestniški sin Stefan Karner in si razbil glavo. Nevarno ranjen leži v mariborski bolnišnici.

o. **Z drevesa je padel.** V Limbušu je včeraj 14-letni trgovski vajenec Edvard Sovinc obiral hruške. Pri tem je padel z drevesa in si zlomil levo roko.

»Živo orodje«

Vsi vemo, kako je naše delo odvisno od orodja. Tudi naše telo ima svoje orodje: zobe. Zato jih moramo ne le varovati, pač pa, kakor z vsakim orodjem, tudi skrbno ravnati z njimi. Predvsem jih moramo čistiti in pravilno negovati. Za pravilno nego dragocenega orodja — zob — pa bi morali rabiti kvalitetno zobno pasto, kakor je Chlorodont. Domači proizvod.

n. **14 občinskih svetnikov v Beogradu razrešenih.** Notranji minister dr. Korošec je razrešil 14 odbornikov beograjske občine.

n. **200.000 dinarjev za sokolski dom.** Predsednik dr. Stojadinović je ob priliki svojega obiska v Crikvenici obljubil podporo 200.000 din za dovršitev sokolskega doma. Denar odboru za zgraditev doma je bil nakazan preko banovinske hranilnice.

n. **Dva nova episkopa.** Svečano sta bila ustoličena dva nova episkopa: v gornje-karlovški eparhiji Trilajci in v ohridsko-bitolski eparhiji Platon. Episkop Trilajci je bil ustoličen v Plaškem, episkop Platon v Bitolju.

n. **Bivši nemški vojaki pridejo v Jugoslavijo.** Skupina nemških vojakov iz svetovne vojne bo prišla te dni v Jugoslavijo. Ogledali si bodo kraje, kjer je divjala vojna. Vodil jih bo Walter Spiller.

n. **Štiridesetletnica zveze srbskih poljedelskih zadrug.** V Novem Sadu se je vršila svečana skupščina zveze srbskih poljedelskih zadrug. Na skupščini so bili navzoči tisoči delegati iz vse države ter odposlanci ostalih poljedelskih zadrug. Tudi češkoslovaška zadruga zveza je poslala na njo svojega delegata. Na skupščini je govoril med drugimi tudi poljedelski minister, ki je obljubil poljedelskemu zadrugarstvu vladno pomoč.

n. **Madžarski železniški uradniki bodo obiskali naše kraje.** 8. septembra pridejo v Beograd madžarski železniški uradniki. Ogledali si bodo mesto, Kalimegdan, Muzej princa Pavla, Topčider itd. Na Oplencu bodo položili venec na grob pokojnega kralja. Od tam se bodo odpeljali v Sarajevo in še naprej v naša primorska mesta Dubrovnik, Split in Kotor. Dne 18. t. m. se bodo vrnil preko Plitvičkih jezer in Zagreba v domovino.

n. **Izkopani kameniti lev.** Pri popraviljanju ceste v osiješki trdnjavi so delavci izkopali kamenitega leva, ki se je nahajal tam še izza rimskih časov.

n. **Zakaj lega mladina na tračnice?** V Osijeku je legla na tračnice 20 letna delavka Vilma Filipović. K sreči je prišel mimo neki delavec, ki je spravil obupano dekle s tračnic še pred prihodom vlaka. Na stražnici je povedala, da se je hotela ubiti, ker ji je mati branila, da bi vzela fanta, ki ga je imela rada.

n. **Subotška ciganka angažirana pri Pan filmu v Parizu.** Lepa subotška ciganka in bivša varietetska plesalka bo angažirana za filmsko igralko. Pariški Pan Film ji je ponudil 15.000 frankov tedensko za vlogo tragično preminule ljubice avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa Marije Večere.

n. **V Vrnjački Banji so ugrabili najlepše dekle.** 16-letna Danica Klajić je čakala pred domačo hišo v Vrnjački Banji na svojo mater in brata. Iznemada se je ustavil pred hišo avto brez številke. Iz njega sta stopila dva moška, jo zgrabila, ji potisnila robc v usta in zanesla v av-

TI NEZNAŠ ŠTO JE
505...?
NA MJESTO! DRUGI RED...
PROIZVODI UNION ZAGREB

Pisma uredniku

Gospod urednik! Objave v »Večerniku« o mezdnem gibanju kamnolomskih delavcev v Ribnici na Pohorju so vzbudile veliko zanimanje. Slovenska javnost nestrno pričakuje, da se spor med tvrdkama g. inž. Lenarčiča in industrijalca g. Resa ter ondotnim delavstvom, ki traja že tako dolgo, čim prej reši, ker veljavajo razen socialnih ozirov še državni in narodni interesi, da se sedanje stanje ne vleče v nedogled. V svrhu pravičnega gledanja na spor, obveščamo slovensko javnost, da so bili ribniški granitolomci v resnici nezadostno plačani in da statistični podatki o delavskih mezdah, ki jih navaja g. poslanec Doberšek v »Večerniku«, odgovarjajo faktičnim prejemkom delavstva. Če upoštevamo, da spada ročno obdelovanje granita med najtežja dela, ki si jih sploh moremo zamisliti, da so delavci pri delu izpostavljeni vremenskim neprilikam, potem moramo priznati, da 500 do 800 din mesečnega plačila, kolikor povprečna večina kamnolomcev zasluži, ne odgovarja fizičnemu naporu in ne zadostuje za skromno preživljanje številčno močnih delavskih družin. Socialna beda 500 delavcev je resnično velika, delavci in njihove družine so prezadolžene in dobesedno stradajo. Zato je odpomoč zelo nujna.

Spričo tega dejstva, da je Ribnica na Pohorju komaj nekaj kilometrov oddaljena od državne meje je še posebno potrebno, da vsi v poštev prihajajoči činitelji store svojo dolžnost in pripomorejo h koncu tega bednega stanja. Ne pozabimo, da je zadovoljno obmejno prebivalstvo najboljši varuh meje! Naš obmejni delavec ne sme dobiti občutka, da je onstran meje za njegove istovrstnike bolje preskrbljeno kot pri nas, ker bi tak vest mogla škoditi ugledu države in interesu slovenskega naroda.

Zato bi bilo v splošnem interesu, da obe imenovani tvrdki ne odlagata še dalje pogajanja z delavstvom. Primerna rešitev spora, ki bo obe stranki zadovoljila, se da pri količkah dobri volji takoj najti! V slučaju pa da bo ta apel naletel na gluha ušesa, prosimo državno oblast, predvsem bansko upravo, da priskoči delavstvu na pomoč s tem, da odobri v Ribnici že obstoječi delavski zadrugi potrebno posojilo, ki 30.000 din ne bo prekoračilo, kar ji bo omogočilo sprejeti vse delavstvo pod svoje okrilje. Ako bo državne in banovinske dobave izvrševala ta delavska zadruga, ji je obstoj zagotovljen in krušno vprašanje delavstva bo rešeno. Vendar upamo, da po teh skrajnih sredstvih ne bo treba seči!

Več objektivnih opazovalcev.

to, nakar je avto z vso hitrostjo odpeljal. Nekdo, ki je vso reč videl, je takoj alarmiral vso okolico. Za avtom so se odpeljali trije motocikli in orožniška patrula. Ali za Danico ni bilo nobenega sledu več. Bojijo se, da je ugrabil dekle neki Milislav Andjelković, ki je poznan kot trgovec z belim blagom.

m. **Moška in ženska podružnica CMD v Mariboru** opozarjata ponovno svoje člane in prijatelje na glavno skupščino CMD, ki bo v nedeljo, 11. septembra v Ptuj. Že trohica narodne samozvesti mora podžgati vse člane in rodoljube, da pohitijo na letošnjo proslavo CMD in se tako oddolžijo naši najzaslužnejši narodno-obrambni organizaciji za njeno nesebično delo. Le z združenimi močmi se bomo lahko uspešno branili proti izdajcam in renegatom v naši lastni državi.

m. **Novo tovarno skladišče v Hočah** so v nedeljo popoldne slovesno blagoslovili. Svečanosti je prisostvoval mariborski sreski načelnik g. Ajlec.

Čenjenim naročnikom in čitateljem sporočamo, da »Večernik« zaradi pomanjkanja jutri ne bo izšel.

o. **Za rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II.** je gostilničar Bac Ludvik iz Murske Sobote povabil k sebi 50 najsiromašnejših učencev ljudske šole ter jih pogostil. Njegov sin Rudi pa jim je deklamiral več patrijotičnih pesmi in igral na harmoniko.

o. **V ptujskem gledališču** bo v nedeljo ob pol 11. uri 49. letna skupščina CMD z običajnim dnevnim redom.

o. **Skrb pred povodnjo ob Sotli.** Zdravje neprestano deževje povzroča obsevnim posestnikom velike skrbi, ker se boje povodnji, ki so, kakor znano, zadnja leta v dolini Sotle zelo pogoste. Neregularna Sotla v srednjem teku in njenih pritoki Mestinjščica, Buča in Bistrica je velika nadloga poljedelstva v šmarškem okraju ter povzroča leto za letom prebivalstvu skrbi in škodo v gospodarstvu. Letos je strah pred povodnjo vsakodneven, radi večnega dežja pa je pričakovati najhujšega.

o. **Novo šolo na Črnučah** so v nedeljo blagoslovili. Nova šola ima šest lepih in svetlih učilnic, ki ustrezajo vsem zdravstvenim predpisom.

o. **Slovenska knjiga v zadnjih 20 letih.** Društvo slovenskih književnikov pripravlja za prvo polovico oktobra

Maribor

Pomembne pridobitve v Studencih

USTANOVITEV SAMOSTOJNE ŽUPNIJE. — UREDITEV LASTNEGA TRŽNEGA PROSTORA. — ODBOR BO NAJEL 270.000 DINARJEV POSOJILA.

V ponedeljek 5. t. m. so se zbrali študentski občinski odborniki k važni seji, ki je odločila o bodoči samostojni župniji sv. Jožefa v Studencih. Ta zadeva je bila na dnevnem redu že več desetletij, vendar ni moglo nikdar priti do končnega sklepa, ne toliko iz načelnega nasprotstva nego bolj iz gospodarskih ozirov. Kajti vedno so se zahtevale žrtve od strani občine, dočim proti dajatev ni bilo nobenih. Šele sedanjemu občinskemu odboru se je posrečilo, da je znal na to vprašanje vezati tudi problem celotne regulacije prostora pri cerkvi. Tu gre pred vsem za hlev, ki je že stalna spodbuda vseh občanov, ureditev prostora pred Aleksandrovo cesto za trg

Blago za damske plašče

v novih modnih barvah nudi manufakturna modna trgovina

JOSIP ŠRAJ — MARIBOR.

in regulacija Slomškove ulice, ki se naj izpelje v ravni črti k Aleksandrovi cesti. Vse to se bo uredilo sedaj sporazumno. Navzoči sreski načelnik g. Eiletz, magdalenski dekan g. Stergar in kapucinski gvardijan so z obč. odborom zadevo tako uravnali, da dobi občina iz neke dedščine cerkvi sv. Jožefa 120.000 din brezobrestnega posojila za 10 let in se s tem denarjem uredi celotna regulacija prostora pred cerkvijo, kakor je to v obč. načrtu. Hlev se čimprej podre, namesto njega zgradi občina nov hlev blizu samostana, prostor se pa uporabi za tržni prostor, ki bo Studencanom (5200 duš!) zelo dobrodošel, zlasti ker Maribor ne najde primerne luga za svoje prebivalstvo. Obč. odbor je pod gornjimi pogoji soglasno pristal na ureditev lastne župnije, za katero bodo stroški malenkostni, kar je pri seji potrdil tudi dekan g. Stergar.

Občinski odbor je z dolgotrajnim proučevanjem zadeve našel rešitev, ki bo zadovoljila celokupno prebivalstvo, saj bodo z regulacijo pri cerkvi uredili najlepši prostor v središču občine za tržni prostor, izravnana bo sedaj nevarno vijugasta Slomškova ulica, na drugi strani pa bodo odslej krsti, poroke in pogrebi cenejši in bližnji, kar bo vsem prebivalcem v olajšavo. Za župnijo prevzame občina samo ureditev vhoda v župnijski urad, ki bo v samostanu, letno nagrado organistu in premestitev hleva.

Zahteve občine so zagovarjali gg.

župan Kalo h, odborniki Vranc, Kumperščak in Brenčič, za sporazumno ureditev je govoril sreski načelnik g. Eiletz, dekan g. Stergar pa je k prvotnemu posojilu primaknil še 20.000 din. Obč. odbornik g. Brenčič je ob tej pri-

Ob koncertu pevskega društva „Binički“

Drevi nastopi pri nas v Mariboru prvič bratsko pevsko društvo »Binički« iz Leskovca v Srbiji. Prinaša nam pesem jugoslovanskega jugovzhoda, kakor je pred leti prinesela naša mariborska Glasbena Matica našo slovensko na bratski jugovzhod, kjer je bila sprejeta s toplo prisrčnostjo. Vsi kraji, kamor je naša Glasbena Matica tedaj prišla, so naravnost tekmovali med seboj, kateri jih bo bolje sprejel in bolj napolnil koncertno dvorano. Povsod je bilo vse v zastavah, povsod slavnostni sprejemi, povsod godbe in navdušeni govori sredi velikih ljudskih množic.

Posebno iskren pa je bil sprejem Glasbene Matice v Leskovcu, od koder prihaja sedaj k nam v goste pevsko društvo »Binički«. Leskovec je bogato industrijsko mesto z lepimi, širokimi in z drevoredi zasenčenimi ulicami, krasnimi palačami in modernimi vilami. Tudi Sokol ima tam svoj dom in telovadnico, ki je menda sploh najlepša na Balkanu. To krasno stavbo je sezidal neki tovarnar v spomin na svoja dva sinova, ki sta v

m. Za novega predsednika okrožnega sodišča v Mariboru je bil imenovan sodnik g. Adolf Hudnik, ki je v ponedeljek dopoldne prevzel posle od namestnika g. Janka Serneca.

m. Na klasični gimnaziji se je letos vpisalo skupno 858 dijakov in dijakinj, od tega 684 dijakov in 174 dijakinj. Nasproti lanskemu šolskemu letu se je število učencev povečalo za 25. V prvi razred se je vpisalo 180 dijakov in dijakinj.

m. Predavanje o gospodarskem položaju kmeta in delavca v Nemčiji bo v četrtek, dne 8. t. m. ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma. Predaval bo g. dr. Gabrovšek Jule. Predavanje priredi društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru. Vstopnine ni!

m. Lanskim gledališkim abonentom ostanejo njih dosedanjí sedeži rezervirani do srede, 14. t. m.

m. Študijska knjižnica v Mariboru uvede s ponedeljkom 12. t. m. zopet običajne uradne ure. Čitalnica posluje

liki zaprosil g. okrajnega načelnika tudi za pomoč pri socialnem skrbstvu tuk. občine, ker vse prošnje zadnjih treh let ostajajo v vseh instancah nerešene. Sreski načelnik je obljubil tudi v tem pogledu remedure.

Istočasno z ustanovitvijo župnije bo občina uredila še druge važne zadeve: sirotišnica se bo povečala, nabavila se bo nova gramozna jama, postavila shramba za orodje in novi škropilni voz. Za vse to se najame še posojilo 150.000 dinarjev.

svetovni vojni padla za domovino. Stala je gotovo najmanj 3 milijone dinarjev.

Koncert naše Glasbene Matice je bil v neki kavarni, ki je po velikosti ne dosega nobena mariborska, pa je bila vendar do zadnjega prostora zasedena. Navdušenje, ki ga je izzvalo petje naših pevcev in pevk, so si vsi za vedno zapomnili. Po koncertu so pa bili še pogoščeni in nato odpeljani na zasebna stanovanja kot gosti Leskovčanov. Pogostitve so bile sploh povsod, na vsej turneji na dnevnem redu, tako da je naših 78 pevcev in pevk v 11 dneh porabilo iz lastnih sredstev samo 9 tisoč dinarjev.

Tako so sprejeli na našem jugovzhodu mariborske slovenske pevke in pevce, zato je dolžnost Maribora, da se v enaki meri oddolži tudi zboru »Biničkemu«, da ga sprejme z vso bratsko ljubeznijo in obišče njegov koncert. Bratom z jugovzhoda pa želimo, da bi se počutili pri obmejih Slovincih kakor doma in odnesli od nas novo utrditev vere v našo neločljivo skupno povezanost v okviru velike Jugoslavije.

za občinstvo vsak delavnik od 15.—18. ure, istočasno izposojamo tudi knjige.

m. Zanimiv teniški turnir bo jutri, v četrtek, ob pol 9. uri na Rapidovih igriščih v Koroščevi ulici med damami SK Maribora in SK Rapida. Odigranih bo pet iger.

Nove vzorce za moške obleke

in plašče v veliki izbiri nudi

JOSIP ŠRAJ — MARIBOR.

m. Zaradi ureditvenih del in pretlakovanja bo Stolna ulica od 9. septembra t. l. pa do nadaljnjega zaprta za vsak vozni promet.

m. Koncert pevskega zbora »Binički« se bo vršil danes v sredo ter ni preklican. Predprodaja vstopnic pri Putniku.

* Med. univ. dr. Fran Toplak, specialist za ženske bolezni in porodništvo, Maribor, Glavni trg 18, zopet redno ordinira od 9.—11. in od 15.30—16.30. ure.

Zaradi tega je »Neodvisno gledališče«, da pokaže prav Shakespearjev oder, pripravilo za svoj drugi nastop, ki bo v petek, dne 16. septembra, »Pirama in Tizbo«, obenem pa bo ponovilo kitajsko dramsko pesnitev »Breskov cvet«, ki je ob premieri doživela uspeh. Prireditve bo v veliki kazinski dvorani na Slomškovem trgu.

Gunduličeva proslava v Zagrebu

V okviru sedanjega zagrebškega Kulturnega tedna je naštudirala zagrebška drama tudi znano Gunduličevo pastirsko igró »Dubravka« in jo uprizorilo na prostem pred cerkvijo sv. Marka na Radičevem trgu. Delo je zrežiral Tito Strozzi, igrala pa sta med drugimi tudi Hinko Nučič in Vika Podgorska. Igra, ki je stara že nad 300 let, je bila odigrana v nespremenjenem Gunduličevem jeziku, glasbeno spremljavo ji je pa napisal Jakov Gotovac. Operni zbor, ki je tudi sodeloval, je bil pomnožen s pevci in pevkami raznih zagrebških pevskih društev. Predstava je dosegla popoln uspeh in vzbudila tako pri kritiki kakor pri občinstvu veliko zanimanje. S to uprizoritvijo »Dubravke« je proslavil Zagreb tudi 350letnico rojstva in 300 letnico smrti velikega Dubrovčana Ive Gundulića. Včeraj je pa uprizorila Matica kazališnih diletanata tudi na prostem Hoffmannsthalovega »Slehnika«.

* Dr. Sava Aleksić, specialist za uho, grlo in nos, ordinira dnevno od 12. do 16. ure Jurčičeva 6-II.

* Izlet »Putnik-a« v Gornjo Radgono na proslavo 20-letnice v nedeljo, dne 11. septembra. Odhod ob 8. uri, cena vožnje le din 50.— za osebo. Prijavite se takoj pri »Putnik-u« Maribor.

* »Grič«. Vinska trgovatev. Novi sladki vinski mošt 8 din. Grozdje.

* Društvo kmetskih fantov in deklet pri Sv. Marjeti ob Pesnici obhaja na praznik, 8. septembra 15-letnico svojega obstoja. Pri tej priliki priredi meddruštveno tekmo koscev in sicer popoldne ob 3. uri. Po tekmi bo kmetska veselica. Mariborčani, udeležite se te kmetske prireditve! Imate zelo ugodno avtobusno zvezo. Torej na svidenje!

* Briljante po ugodnih priložnostnih cenah dobite samo v trgovini M. Ilgerjev sin, Maribor, Gosposka 15. Tudi na obroke brez povišanja cene!

* Sokolsko društvo na Tezmem otvori svojo letošnjo gledališko sezono v četrtek, 8. t. m. z izvrstno veseligró v treh dejanjih »Drzni plavač«. Igra je polna situacijske in besedne komike, tako da se bodo obiskovalci res od srca nasmejali. Pričetek igre je ob 20. uri v šolski dvorani. — V nedeljo, 11. t. m. se ista igra ponovi! — Zdravo!

* Odhod avtobusov k proslavi 30 letnice Sokolskega društva pri Sv. Lenartu v Slov. goricah bo v četrtek, 8. septembra izpred glavnega kolodvora ob pol 13. in pol 14. uri. Cena tja in nazaj 13 din. Mariborsko Sokolstvo se poziva, da se te proslave udeleži v čim večjem številu. — Sokolska župa Maribor.

* Glasbena šola v Ljutomeru. Vpisovanje v soboto 10. sept. od 14. do 17. ure v glasbeni šoli. Pouk: Klavir, gosli, čelo, violon, klarinet, flauta, mlad. petje, harmonika, tromba. Vpisnina 5 din od učenca.

* Pozor! Znani Kramerjev rizling se toči na Gorci v Sv. Petru samo na Mal Šmaren.

* Vpisovanje v Legatov Enoletni trgovski tečaj v Mariboru je ta teden dopoldne in popoldne, ob nedeljah in praznikih samo dopoldne v šolski pisarni, Vrazova ulica 4. Učni program in pojasnilo brezplačno. Lastni dijaški internat. Začetek 9. septembra. Državni uslužbeni in manj premožni uživajo daljnosežno znižanje šolnine.

Kino

Grajski kino. Danes poslednjič »Grafica Walevska«. Od četrčka dalje »Čarobna igra«. Marta Eggert, Paul Hörbiger.

Kino Union. »Hurikan« (Orkan). Film rajske lepote, plamteče ljubezni, strasti in razbesnilih elementov!

Kultura

Shakespearjev oder

Fran Žižek.

Ze tedaj so proti temu »ailuzionizmu« ostro nastopili »merodajni kritiki«. Tako je pisal renesančni poet in potovalec Philip Sidney v svoji »Obrambi poezije«, da si gledalec v angleškem gledališču mora predstavljati na eni strani odra Perzijo, na drugi Afriko ali kako drugo kraljestvo, tako da mora igravec, če stopi pred občinstvo, začeti s tem, da šele razlaga kje prav za prav je, kajti sicer bi bila igra povsem nerazumljiva. In zopet vidimo tri dame, ki trgajo cvetje in verovati moramo, da je na odru vrt. Takoj na to slišimo o potopu ladje in morali bi se sramovati, če bi na odru ne poznali skalnih kleči. Iz ozadja stopa na sceno strašen nestvor, bruhajoč ogenj in dim — seveda nas prepiča, da smo sredi pekla. H koncu se pojavita dve armadi, predstavljani s štirimi meči in ščiti — in kako trdo srce bi moralo biti, ki bi na odru ne hotelo videti bojnih poljan. Iz tega bi morda kdo sklepal, da je bil njihov teater mnogo manj mikaven in učinkovit, kot je današnji iluzionistični. In pomiloval bo Shakespearja, ker ni mogel pisati svojih dram za »telnično tako izpolnjen oder«, kot je dandanašnji, kajti nedvomno bi njegove drame s tem »pridobile«. Toda resnica je nasprotna. Odrski ailuzionizem ni morda nasle-

dek pomanjkanja sredstev, temveč tvori odrski sistem, ki omogočuje, da najde odrska poezija svoj pravi izraz. Shakespear je dobro poznal iluzionističen oder s svojih potovanj po severni Italiji. Prav tedaj je namreč italijansko gledališče fevdalne gospode privzemalo vedno več iluzionističnih izraznih sredstev. Shakespearu se pa je zdel ta teater umetniško reven in izmaličen. Smejal se je onim primitivizmom, ki morajo na odru videti steno, če se govori o njej, videti rumeno svetlobo leščerbe, da verjamejo v mesečino; ki niso zmožni niti toliko iluzije in fantazije kot otroci, ki si vendar v svojih igrah lahko predstavljajo klop za oltar in kos krpe za živo punčko. In ali ni njegova persiflaža na rokodelske scene iz »Sna kresne noči« genialna obsodba tudi celega današnjega sistema oficijelnih gledališč? Saj Shakespear ne parodira zgolj kulis in razsvetljave, temveč sploh vse dandanašnje gledališke zablude. Ali niko drame iz repertoarja dandanašnjih gledališč prav tako literaren kič, kot strašno žalostna komedija »Piramuž in Tizba«? — Ali ni larpurlartizem današnjih gledališč istoveten z izjavo Shakespearjevega Dunje: »Nič nas ni gnalo vkup, kot to, da bi vam delali zabavo.« Ltd., ltd.

k. Spomenik igralcu Ivu Badaliću so odkrili med predstavo dramatiziranega Šenočnega romana »Prosjak Luka« v zagrebškem gledališču. Doprsni kip pokojnega umetnika je izklesal kipar Fran Kršinić.

k. Mariborska drama na gostovanju. Drevi gostuje mariborska drama pod vodstvom režiserja Jožeta Koviča v Šiški pri Ljubljani, kjer bo odigrala na odru Sokolskega doma duhovito komedijo »Dva tucata rdečih rož«. Nastopili bodo Ema Starčeva, Danica Savinova, Jože Kovič in Milan Košič. Jutri 8. t. m. zvečer pa se bo odigrala ista komedija v dvorani Narodne čitalnice v Kamniku. S tem se bo zaključila letošnja počitniška turneja naše drame, ki je dosegla v raznih slovenskih mestih in trgih najlepše uspehe.

k. Zbrana dela Antonina Sove bodo končana prav letos, ko proslavljajo Čehi 1. letnico smrti tega velikega pesnika človeštva in prirode. Izdaja, ki izhaja v založništvu Melantrich in jo urejuje prof. Arne Novák, je definitivna. Celotna zbirka bo obsegala 20 knjig, od katerih jih je do zdaj izšlo 18. Zadnja dva zvezka bo sta izšla jeseni. Nova izdaja njegovih del je prinesla mnogo doslej neznanega gradiva.

k. Tri sto let češkega gledališča. Mestno gledališče v Hradcu Kralovem na Češkem slavi 300 letnico svojega obstoja z veliko gledališko razstavo.

Sport

Jugoslavija—Romunija 1:1 (1:0)

BEOGRAD, 6. septembra. Včeraj je imela naša reprezentanca v gosteh romunske tovariše, ki so nastopili v najboljši postavi, dočim je poslala naša država v boj dokaj nehomogeno moštvo, ki ni moglo navdušiti. Kljub neodločnemu rezultatu naši igralci niso zadovoljili številne publike, kar velja posebno za Lešnika in Jazbeca.

Romuni so igrali izredno ostro in se je pripetel tudi žalostni incident, ko je romunski branilec grdo foulal Šipoša in ga onesposobil za nadaljnjo igro. Gol za Jugoslavijo je zabil v 41. minuti prvega polčasa Petrović, Romuni pa so izenačili v 22. minuti drugega polčasa.

Dva plavalna dvoboja Italije in Jugoslavije

Za konec sezone čaka naše plavače in plavke najtežja naloga. Za 10. in 11. september je dogovorjena meddržavna tekma naših plavalk z italijanskimi v Trstu, za 17. in 18. sept. pa dvoboj plavčev v Genovi ali Napolju. To sta revanšni tekmi za poraz italijanskih plavalk leta 1935 v Ljubljani in letošnji poraz plavčev na Bledu. Za Jugoslavijo bodo predvidoma startali Beara, Krimpotić, Jazbec, Smolik, Bartulović, Orlić in Boršič, skakala bosta Keržar in Kodre, za stafete in rezervo pa gredo Finc, Radmanović, Sidar in morda še katera. Zelo je oslabiljena naša reprezentanca, ker se ni urejeno državljanstvo odlične Wernierjeve. Pripominjamo, da gre v boj tudi moška ekipa oslabiljena, ker v Italiji ne more nastopiti še vedno najhitrejši Vilfan.

RAPID (Celovec)—ŽELEZNIČAR.

Za jutri je povabil Železničar v Maribor celovski sportni klub »Rapid« in je za tekmo zelo veliko zanimanje, ker so Rapidovci najboljši koroški nogometaši. Tekma se prične ob 16.15 uri na Železničarjevem stadionu. Predtekmo odigra mladinai obeh klubov.

s. Ljubljana je na Sušaku izgubila proti Orientu z rezultatom 4 : 2.

s. V Čakovcu je včeraj gostoval SK Maribor s komb. moštvom ter podlegel tamnošnemu Gradjanskemu z 2 : 5.

s. Murska Sobota. V okviru svečane proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. je bil stafetni tek 4x100 m po Aleksandrovi cesti. Teko so se udeležili člani vseh soboških društev, ki se bavijo s telesno vzgojo. Zmagala je štafeta SK Mure v sestavi Pevec-Truč-Nemec-Kardoš, druga je bila v razdalji 1

Gospodarstvo

Kam s pšenico?

Izvrstna letina pšenice, ki jo z malimi izjemami letos zaznamuje ves svet, povzroča nekaterim državam nemalo preglavice. Kadar izpade žetev slabo, si vodilni možje v narodnem gospodarstvu belijo glavo, kako preskrbeti zadostne množice žita za prehrano prebivalstva, če pa so žita preveč pridelali, so zopet v skrbeh, kam s previškom in kaj storiti, da se presežek kolikor mogoče dobro spravi v denar. Kadar je letina dobra le v nekaterih državah, stvar ni težavna, ker v tem primeru kupcev ne manjka. Kadar pa se povsod preveč pridelja, takrat je dober nasvet res dobrodošel. Tega potrebuje večina držav baš letos, ko se povsod hvalijo s prvovrstno, ponekod celo z rekordno letino pšenice.

V Jugoslaviji letos placiranje pšenice menda ne bo delalo preglavic. Pri nas je žetev izpadla izvrstno in računajo, da bo ostalo za izvoz kakih 50.000 vagonov. Gre namreč za to, da se ustvari zadostne rezerve žita, ki jih potrebuje vsaka država iz raznih razlogov. Še pred dvema mesecema se je govorilo, da nam bo do nove žetve pšenice zmanjkalo in da jo bo treba uvoziti več tisoč vagonov. Medtem se je izkazalo, da je bojazen odveč, ker je še dovolj zalog. Vendar so morda najni krogi sklenili, da se ustvari precejšnja rezerva kakih 10.000 do 15.000 vagonov, ki naj se vsako leto dopolni z novim pridelkom. Prihodnje leto bo gotovo zadostno število modernih silosov na razpolago, tako da se bodo rezerve pšenice lahko vskladščile.

in pol metra stafeta Sokola v sestavi Benko-Debelak-Bednjak-Kološa pred stafeto F. O. Zadnji tekač zmagalne stafete Kardoš je predal baklo županu g. Hartnerju, ki je z njo prižgal na Glavnem trgu ob velikem navdušenju občinstva 15 simboličnih bakel.

s. Poverjenišvo sodniškega odbora LNP-a v Mariboru (službeno). V smislu službenih objav 5-4 sklicujem plenarni sestanek mariborskih sodnikov, ki bo dne 9. t. m. ob 20. uri pri »Zamorcu«. Udeležba je za vse sodnike strogo obvezna. Delegiranje: 8. t. m.: Železničar—Rapid (Celovec) ss. g. Jančič (ss. g. Kopic), stranska sodnika ss. gg. Končič in Peteln; Železničar—Rapid (jun.) ss. g. Klanšek; 11. t. m.: Rapid—Maribor (I), stranske odnaka ss. gg. Nemec in Skalar, »Rapid—Maribor (rez.) ss. g. Bergant (ss. g. Jančič), Železničar—Maribor (jun.) ss. g. Peteln; Rapid—Slavija (jun.) ss. g. Radolič. — Poverjenik.

Hude preglavice povzroča rekordna letina na Madžarskem. Računajo, da bodo imeli kmetje letos nad 300 milijonov pengov dohodkov samo iz prodaje pšenice. Letos je vrednost pridelane pšenice na Madžarskem za najmanj 120 milijonov pengov večja kot lani. Zavoljo izvrstne letine se bo poljedelstvo letos zelo učvrstilo.

Prav dobra letina je letos tudi v Nemčiji, zaradi česar bo ta država uvozila veliko manj žita kot prejšnja leta. Donos pšenice je letos mnogo boljši kot lani in bo tudi večji kakor povprečna letina zadnjih petih let. Jugoslaviji se je posrečilo, da bo v Nemčiji placirala precej veliko partijo pšenice.

Prav dobro letino ima tokrat tudi Italija. Zato bo ta država, ki se hoče tudi v poljedelstvu kolikor mogoče osamosvojiti in znižati uvoz na minimum, letos potrebovala veliko manjše množine inoemske pšenice.

V velikih skrbih pa so v Ameriki, kjer v resnici ne vedo, kam naj prodajo ogromne množice pšenice, ki je ne bodo mogli porabiti doma. Evropsko tržišče bo za Zedinjene države, Kanado in Argentino trd oreh, ker na naš kontinent tokrat ne bod mogli izvoziti onih množin pšenice kot prejšnja leta.

Hmeljsko tržišče

IV. uradno poročilo Banovinske hmeljske komisije dravske banovine pravi, da je obiranje hmelja po večini že končano. Letos se je nabralo mnogo manj, kakor so pričakovali. Letošnji pridelek bo znašal okoli 13.000 stotov. Hmelj je letos prvovrsten, zelo fine in prijetne arome ter lepe gladkozelene barve. Trgovina se prav lepo razvija in so cene ostale neizpremenjene. Kilogram plačujejo z 22 do 25 din, slabše blago pa se prodaja po nižji ceni. Doslej je prodanih iz prve roke že 2300 stotov letošnjega hmelja. Po poročilih iz Češkoslovaške se tudi tam nabiranje bliža koncu. Ovira pa delo slabo vreme. Hmelj v Češkoslovaški vedno bolj rjavi in vsega ne bodo niti obrali. Pridelek bo manjši. Cene so v Žatcu 16—21 Kč (24—31.50 din), Ustek in Roudnice 12—15 Kč (18—22.50 din).

g. Nove cene za les, ki bo šel v Nemčijo, bodo veljale do 28. februarja 1939. O povečanju kontingenta za izvoz našega lesa v Nemčijo bo razpravljala konferenca v Kölnu, ki bo pričela zasedati še ta mesec.

g. Trgovinska pogajanja z USA se bodo, kakor poročajo, pričela že prihodnji

mesec. Predvideva se, da bo naša država sklenila z Združenimi severoameriškimi državami slično trgovinsko pogodbo kot s Francijo, Švico, Belgijo in Anglijo.

Šah

Match Lešnik: Rabar

Letošnji amaterski šahovski turnir v Osijeku je končal, kot smo že poročali, z zmago Lešnika in Rabarja, ki sta si z 10 in pol točkami delila prvo in drugo mesto. V takem slučaju določajo pravila Jugoslovanskega šahovskega saveza, da morata zmagovalca v turnirju odigrati še poseben match, iz katerega dobi naslov nacionalnega mojstra oni, ki prvi dobi dve partiji. Ta match med obema zmagovalcema v Osijeku je sedaj v teku in se igra v Zagrebu. Prvo partijo je dobil Lešnik, tako da ima sedaj s tem naslovom naslov nacionalnega mojstra že zasiguran, če se seveda ne primeri kaj izrednega.

V naslednjem prinašamo prvo partijo iz tega matcha:

Damin gambit

Beli: Rabar. Črni: Lešnik.
1. d4,e6 2. c4,d5 3. Sc3,Sf6 4. Lg5,Sbd7 5. Sf3,c6 6. Dc2,h6! 7. Lh4,Le7 8. e3,0—9. a3,a6 10. Td1,Te8 11. Lg3,b5, 12. cxb5, cxb5 13. Sxb5,Lb7 14. Dc7?,axb5 15. Dxb7,Da5+ 16. Sd2,b4! 17. axb4,Lxb4 18. f3,Tec8! Proti grožnji Lxd2+ in Tc1+ ni nobene parade. Beli je napravil še par potez, pa je spoznal brezupno situacijo in se vdal.

Druga partija med Lešnikom in Rabarjem je bila prekinjena v remis stanju.

Sokolstvo

8. september Slovenskim goricam!

Sokolsko društvo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah se pripravlja, da dostojno proslavi 30-letnico svojega obstoja. Na predvečer, dne 7. septembra bo akademija. Glavni dan pa bo 8. septembra. Povorka bo krenila ob 15. uri na letno telovadišče, kjer bo po kratkem nagovoru brata staroste in predaji spominskih trakov članskemu in naraščajskemu praporu javni nastop vseh oddelkov.

Vsi, ki se zavedate važnosti obmejne sokolske trdnjave, ne pozabite, da vas 8. septembra vabijo Slovenske gorice. Pridite, da vidite naše uspehe, da nam s svojo prisotnostjo date vzpodbude za nadaljnje delo, ki nas čaka v tako neizvestni bodočnosti. 8. september Slov. goricam!

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

Zgodba mojega življenja

Rusija carjev: divji, fantastično slikoviti kozaški polki na nepreglednih trgih, ogromne, razkošne palače, parki in vodnjaki; vetroviti konji s svetlimi soki, tako gladkimi kakor ogledala; do zob oboroženi gardni kozački pri vratih njihovih gospodarjev, oblečeni v dolge, rdeče kaftane z visokimi kučmami na glavah in čez prsa prekrizanimi pasovi za naboje. Njihovi škornji so razširjali neki prijetni vonj po surovem usnju. Naše noge so nas nosile skozi ogromne mostovžje, dvorane in sobane, ki so nas s svojo prostranostjo navdajale z zmedenostjo. Tla so bila tako prostrana in mrzla in tako gladka, da se nam je zdelo, ko da hodimo po ledu. Tam so se prirejela osupljajoča, živalina rodovinska zborovanja, slavja in v kadila zavita verska obredja, ki so se v mojih spominih tako zamešala, da jih sploh ni več mogoče opisati v vsej njihovi resničnosti. In vse to je bilo zavito v značilni duh carskih palač, duh po terpentinu, usnju, cigaretah in parfumu.

Kako razkošno se je zdelo otroku to carstvo! Kako legendarno, kako pravljico, kako fantastično! Noben superlativ ni prevelik za opis nadresnične resničnosti carskega veličastja. Moja otroška duša je plavala v njim kakor donišljiva v pravljici iz »Tisoč in ene noči«.

In mama nas je peljala za roko v ta čudežni svet, ki ga zdaj že ni več in bo kmalu postal le še pravljica — daljna, čarobno zvoneča pripovedka o moči in razkošju, krasoti in širini na valovih časa odbeglega carstva in ljudskega veličastja. In od tu je prišla mama; vse to je bilo tudi njena last, preden se je vkrcala na lačno in se odpeljala čez morje v preprosto angleško otočno kraljestvo. Kako često je morala z boleznim hrepenenjem v svoji duši stopiti v njej tuji domovini lastnih otrok v svojo rusko kapelo! In ako ji je mogla

18

tista skromna kapelica vzbuditi le troho občutja veličastja, ki napolnjuje velike moskovske katedrale, potem je gotovo v večji pobožnosti napravila z roko čez svoje čelo in prsa znamenje križa — vere svoje domovine.

In sedaj hočem pripovedovati zgodbo svojega prvega obiska v Rusiji. Oni velikan s sivimi lasmi in kratko pristriženo carsko brado, v katerega togem obrazu se iskre prijazne oči in stoje smehljajoče se ustnice, je mamim oče, car. In mlajši velikani, katerih mnogoštevilnost preseneča, so njeni bratje in bratranči, a ostali, starejši velikani, so mamini strici. Priklanjajo se vsi, drug za drugim, čisto po vrsti, da nas poljubijo. Morajo se globoko sklanjati, kajti vsi so visoki kakor drevesa. In vsi diše tako prijetno po usnju, cigaretah in parfumu. In vsi stoje tu v svojih uniformah tako čudežno in neresnično, kakor v kakšni pravljici, ki ne more biti resnična, dokler človek ni videl Rusije, mamine Rusije, domovine, iz katere je prišla.

Vsakdo nas je ljubil in razvajal, dajal nam sladčice in nam obešal okoli vratu male križe z dragim kamenjem in krasne medaljone. Služabniki so nam poljubljali roke, in v vsakem kotu je bila kaka stara prijateljica naše mame, ki nam je skočila nasproti, nas objel in pokrižala. Ko smo pa prišli v njeno sobo, smo našli na mizi dve posodi sladkarij in biskvitov. Vse to so nam vsak dan obnavljali. Nikakor ne morem verjeti, da bi bilo še kje drugje na svetu mogoče najti tako dobrih stvari. Tam so bili podolgovati sadni bonboni v pisanih papirčkih, katerih barve so popohoma ustrezale sladki vsebini: modrih, rdečih ali rumenih. V belih papirčkih so bile zavite smetanove karamele. Njihov okus je bil tak, da ga z besedami sploh ne morem opisati. Tudi izvrstnih »kavinskih fondantov« ni manjkalo in zraven so bili še vsa radost vzbujajoči papirnati koški s posodami osvežujočih jagodnih sokov ter drugih pljač in sladkarij, med njimi moskovskih sadnih pogač ter posušenega, v zdrobljenem sladkorju konserviranega sadja, posebne kijevske specialitete.

Ako smo odbrzeli na vrt, sta hitela za nami dva mornarja, vzgojena in določena posebej za nadzorovanje carskih in kraljevih otrok ter njih zabavljanje. Ti spremljevalci so nam bili najljubši prijatelji in tovariši. Vsak dan, kadar smo stopili s ploščadi v vrt, so bili že tam, čakali na nas, se smehljali in nam nudili kako lepo malo presenečenje: gozdne jagode, napol olupljene vrbje, piščalke, kolesa itd. Sandra, ki je bila še premajhna, da bi mogla sama hoditi okoli, se je vozila z nami v vozičku, ki je imel labodjo obliko. Bili so tam ribniki in peščeni nasipi, male ruske kočice in mala kmetija, ki je imela, kakor za časa, ko jo je oskrbovala še mama, tudi resnično, živo kravo. To so moji prvi vtisi iz Rusije.

Bilo je v Londonu, ko je mama dobila obvestilo o umoru očeta. Dobro se še spominjam, kako so nas pripeljali v njeno sobo in kako nas je prevzelo, ko smo jo videli vso v solzah.

Mama se joka! Odrasel človek objokan! To je ovrglo vse naše predstave o naravnem redu stvari. Otroci se že lahko jokajo, toda odrasli! To je bilo nekaj nenaravnega, vsa naša čustva pretresujočega.

Grozna vest je vzbudila seveda v vsej naši hiši veliko zmešnjavo. Sklenjeno je bilo naglo potovanje, in mama nas je tistikrat vzela s seboj v svojo domovino. Toda to je bilo tako davno, že tako davno. Podoba tistih dni je v mojem spominu že izgubila vse svoje obrise; izgubili so se, zameglili in postali nedoločljivi. Tako ne morem niti tega več določno povedati, ali je bil tisti ogromni pogrebni spreved, ki sem ga opazovala z nekega okna Zimske palače, in ki se ga medlo še zavedam, zadnja pot mojega starega očeta ali stare mame.

Starega očeta se pa vendar spominjam po treh dogodkih. Prvič, ko je nekoč z nami zajutrkoval na prostem v Carskem selu. Sedel je na koncu mize, med tem ko smo mi mali s potico v rokah tekali od gosta do gosta. Stari oče je delal, ko da pokuš našo potico. (Se nadaljuje.)

Zanimivosti

10 sobot kljukastega križa

Znano je, da je nacionalni socializem uvedel v politiko mit. Nekaj mitičnega je tudi v tem, da so se vse važnejše stvari v Novi Nemčiji zgodile na soboto, ki si jo je evropska politika izbrala za svoj weekend. Taki sobotni dogodki so n. pr. ti-le:

V soboto 14. oktobra 1933 je Nemčija zapustila Društvo narodov in razorožitevno konferenco; v soboto 30. junija 1934 je narodno-socialistična stranka doživela »generalno čiščenje« (Röhm, Schleicher, Ernst in številni vodje SA in SS); v soboto 3. marca 1935 je Nemčija proglasila, da se ne čuti več vezano po versailleski pogodbi o omejitvi oboroženja; v soboto 16. marca 1935 je uvedla Nem-

čija občo vojaško obveznost in s tem ustanovila narodno armado; v soboto 7. marca 1936 je zasedla Porenje in proglasila neveljavnost Locarna; v soboto 16. januarja 1937 je ukinila mednarodnost Viljemovega kanala in drugih rek; v soboto 6. februarja 1938 je Hitler očistil nemško armado in postal sam neposredni vrhovni poveljnik celotne nemške vojne sile; v soboto 12. februarja 1938 je pozval Hitler Schuschnigga v Berchtesgaden; v soboto 12. marca 1938 je nemška vojska vkorakala v Avstrijo; v soboto 21. maja 1938 je Nemčija skoncentrirala svojo vojsko, velesile so pa podvezle korak za ohranitev miru.

ZAKAJ JE ŠEL LINDBERGH V MOSKVO?

Za časa svojega kratkega pristanka v Klužu je Lindbergh izjavil novinarjem, da je med svojim poletom proučeval možnost polarne zračne zveze med New Yorkom in Moskvo. Inicijativo za to so mu dali nedavni poleti sovjetskih letalcev preko severnega tečaja. Prav za prav je bil to že njegov davni sen, čigar izvedbo je pa prekinila nesreča v družini. Zanimali so ga pred vsem atmosferska odkritja in zapiski sovjetskih polarnih letalcev. Prav ti so potrdili, da bo njegov načrt izvedljiv. Stratosferni polet ga ne zanimajo kot višinski, niti kot medplanetarni polet, ampak Lindbergh hoče doseči skozi stratosfero največjo dosegljivo hitrost. In prav zadnje čase se bavi z načrti za zgradnjo orjaškega stratosfernega letala.

× V Pragi izhaja 85 političnih listov, med njimi 44 dnevnikov; 24 listov izhaja v nemščini, 2 v madžarščini in eden v ukrajinščini. Na nemški tisk odpade 23 odstotkov vsega praškega tiska. — Strokovnih listov izhaja 553, med njimi se jih tiska 85 v nemščini, 4 v francoščini, 4 v angleščini in po eden v madžarščini in ruščini.

× Vsi bomo poslušali vesti iz stratosfere. Poljski stratosferni balon bo opremljen z oddajnim in sprejemnim radioaparatom. Poljski radio bo sprejemal vesti, ki jih bodo pošiljali letalci iz stratosfere in jih oddajal večjim inozemskim radiooddajnim postajam. Radioaparat na balonu bo štiri ure oddajal, šest ur pa sprejemal.

× Mednarodni parlamentarni trgovinski kongres se vrši v Varšavi. Častni pokrovitelj kongresa je predsednik republike. Na kongresu sodelujejo Albanija, Bolgarija, Kitajska, Danska, Egipt, Estonija, Združene države, Francija, Anglija, Grčija, Madžarska, Italija, Japonska, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Poljska, Romunija, Jugoslavija, Češko-slovaška, Turčija in Južna Afrika.

Iz sodišča

Droblj iz Murske Sobote

Murskosoboški senat trojice je imel štiri razprave, od katerih pa je ena odpadla, ker obtoženec enostavno ni prišel k razpravi. Treba bo orožnikov, da ga bodo privedli. Druga stvar se tiče zakona o zaščiti države, pa je bil obtoženec Niederl Anton, 54letni posestnik iz okolice Apač, oproščen, saj so vse priče »zanj« govorile.

Poskus posilstva je zagrešil 27letni hlapec Ranter Karel iz Tešanovcev nad 22letno Barbko B. od istotam. Na podlagi njene zaprisežene izpovedbe je dobil 4 mesece težke ječe in izgubo častnih pravic za 1 leto, kljub temu, da se je šele

sedaj pri razpravi spomnil, da je imel s seboj pri dogodku pričo, ki bi vedela povedati, da tega, kar se ga dolži, ni storil, ampak da je Barbko le oklofotal, ker ga je zmerjala.

Šest mesecev težke ječe in 2-letno izgubo častnih pravic je senat podelil 20-letnemu pos. sinu Francu Baligaču iz Beltincev. V gostilni Horvata Janeza v Beltincih so se po večernicah 13. maja zbrali fantje, pa je Baligača oplazil v šali sosedov Gjorek Matija z leskovko preko ramen. Za povračilo je dobil sunek z nožem v hrbet, tudi v šali, kakor pravi obtoženec, ki je ranjenca sam spravil k zdravniku in nato v bolnico, kjer so mu komaj rešili življenje. Sedaj se zopet razumeta, a kljub odpuščanju bo le treba na ričet.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Devetnajsti dan žrebanja 36. kola so bile izžrebane sledeče številke:

80.000 Din 22872
35.000 Din 60775, 68832
25.000 Din 31461, 86025
20.000 Din 79268
15.000 Din 90017
12.000 Din 63722
10.000 Din 2019, 16069, 16251, 32149, 56731, 59222, 64743
8000 Din 14661, 40212, 44256, 69185, 75614, 82158, 82776, 85439, 93017, 99018
6000 Din 2825, 9237, 11943, 16520, 18239, 18492, 18713, 26555, 29267, 31915, 32411, 36552, 37780, 40455, 44873, 45669, 47262, 72461, 79927
5000 Din 263, 10177, 12688, 12920, 15229, 16748, 20363, 22338, 37294, 47664, 50527, 51634, 53744, 57109, 57350, 66723, 68559, 70740, 79802
3000 Din 5083, 9554, 12285, 20521, 29978, 33825, 48091, 50175, 51522, 55594, 55737, 57527, 62768, 29931, 86360

Pooblaščen glavna kolektura drž. razredne loterije bančna poslovalnica BEZJAK. Maribor, Gosposka ulica 28.

Radio

ČETRTEK, 8. septembra.

Ljubljana: 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11.30 Koncert. 17.30 Popoldanski koncert. 20.30 Pisan večer. 22 Napovedi, poročila, citraški večer. — Beograd: 20 Sinfonični koncert. 21.30 Klavirski koncert. 22 Napovedi, poročila, nočni koncert. — Praga: 20.35 Veseligr. 21.10 Koncert. — Pariz: 20.30 Prenos iz opere. — Varšava: 20.30 Koncert. 22 Komorna glasba.

PETEK, 9. SEPTEMBRA.

Ljubljana: 12 Opoldanski koncert. 20 Večerna glasba. 22 Napovedi, poročila, lahka glasba. — Beograd: 12 Opoldanski koncert. 17.30 Zabava. 20 Koncert. 21.30 Violinski koncert. 22 Napovedi, poročila, nočna glasba. — Sofija: 19.30

Puccinijska opera »Boheme«. — Praga: 20 Vokalni koncert. 21.10 Sinfonični koncert. — Droitzich: 20.20 Beethovnov večer. — Pariz: 20.30 Sinfonični koncert. — Strasburg: 21.15 Leoncavallova opera »Glumači«. — Varšava: 19.30 Koncert. 22 Nočna glasba. — Bukarešta: 20.50 Donizettijeva opera »Lucia Lamermoor«.

× Rekord v razvoju ljubezni. Neki trgovec iz Glasgowa, ki se je peljal z avtobusom v London, se je spoznal v vozu z neko gospodično, ki mu je bila na prvi pogled nad vse všeč. Zapletel se je z

njo v razgovor in jo takoj vprašal, ali bi se hotela z njim poročiti. Sladko vznemirjena deklica je odgovorila »da«, na kar je trgovec prosil vozača, naj pri bližnji vasi ustavi, kar se je tudi zgodilo. Majhni poročni svečanosti so prisostvovali kot priče ostali potniki, ki so se vozili z avtobusom.

× Kralj težke industrije vtihtaplja nogavice. Ameriški kralj težke industrije je poskušal vtihtati v Anglijo dva ducata svilenih nogavic. Cariniki pa so ga prijeli in sodišče ga je obsodilo na plačanje globe 40 funtov šterlingov.

Mali oglasi

Razno

PARADIŽNIKA
svežega, popolnoma dozorelega, kupi vsako množino Slamič, Ljubljana. 617

ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ KOVAČ.
Maribor, Gosposka ulica 46. Vpisovanje dnevno. Letno izpričevalo nadomešča 3-letno učno dobo in 1 in pol leta pomočniške dobe. Znana odlična praktična izobrazba. Ravnatelj imajo popust. Posredovanje službe brezplačno. 671

STRIŽENJE 3.—
briže din 2,— v Mlinski 8. 684

2500 DIN
potrebujete, da zaslužite 1000 din mesečno. Pišite na »Anos«. Maribor, Orožnova. 91

AKTOVE, ŠOLSKE TORBICE
nahrbtniki, velika izbira, nizke cene pri M. Sterbal-u, Meljska 2. Trg svobode 6. 872

ŠOLSKE
torbice in nahrbtnike v veliki izbiri priporoča Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. 871

ZAVAROVALNA POLICA
na din 10.000, vplačanih din 7000, se proti malenkostni odškodnini odda. Bližje informacije daje iz vljudnosti Rols-Ussar. Maribor. Trubarjeva 9. 886

IZDELUJEMO
motorje na bencinski pogon, sadne mline in stiskalnice, mlatilnice vseh velikosti itd. Vse potrebščine za tekstilno industrijo, sestavne dele za livarne železa in vsakotrstnih kovin. Farčič in sinovi, tovarna strojev, Pobrežje pri Mariboru. 882

ČASOPISNI PAPIR

v upravi »Večernika« na prodaj.

Knjigarna Tiskovne zadruga Maribor, Aleksandrova c. 13

ima na zalogi šolske knjige za vse šole ter tudi vse šolske potrebščine!

Mlajšo uradnico

periektno strojepisko, zmožno slovenske in nemščine, iščemo za takojšnji nastop. Lastnoročno pisane ponudbe z vsemi podatki in zahtevo plače na upravo »Večernika« pod šifro »Stalna eksistenca«.

Prodaj

MOŠKO KOLO
poceni na prodaj. Studenci, Krpanova 5. 903

GOSLI
provrsne, vigrane s pribo: rom proda Aškerčeva 22-II. 870

OBLEKA
angleška, še nova, poceni na prodaj. Marijina ul. 24 (trgovina). 859

Posesti

LEPE STAVBENE PARCELE
700 do 1000 m², idealna lega brez prahu, krasen razgled, blizu kolodvora, za eno- in dvodružinske vile ugodno na prodaj. Pojasnila: Mejovšek, Košaki 55, ali Tattenbachova ul. 13, telefon 2457. 887

Stanovanje

STANOVANJE
sončno mirno, eno ali dvosobno oddam odraslim. Zakotnik, Poroški kolodvor. 895

NA STANOVANJE IN HRANNO
sprejemem gospoda. Soba s prstnim vhomom. Einspieler: jeva 26, Melje. 885

SOBO IN KUHNJO
iz dvorišča 200 din. Tržaška c. 5, nasproti Primorske. 875

SPREJMEM GOSPODA
na hrano in stanovanje. — Smetanova 51-I. desno. 898

Stanovanje išče
iščem STANOVANJE
proti mali plači. Pomagala bi hišna dela. Naslov v upravi »Večernika«. 899

Pouk

FRANCOŠČINO, ANGLEŠČINO
poučujem. Teorijo in konverzajo. Garantiran uspeh. — Pismene ponudbe pod »Uspeh« na upravo »Večernika«. 869

ENGLISH LESSONS
Miss Oxley Krekova 18, od 1. oktobra. 687

Kupim

KUPIM KNJIGE
za 3. letnik Trgovske aka: demije. Ponudbe Vrazova 6, pritličje, levo. 889

Sobo odda

SOBO IN KUHNJO
oddam. Zrkovska c. 24, Pobrežje. 901

SOBO
s štedilnikom oddam takoj stranki brez otrok. Ljubljanka 46. 900

SPREJMEM DLIJAKA
v popolno oskrbo. Korošcova ul. 5, pritličje. 884

Sončno
OPREMLJENO SOBO
oddam. Loška 5-II. 866

Veliko, lepo
OPREMLJENO SOBO
eni ali dvema osebama takoj oddam. Wildenrainerjeva ul. št. 16-I, levo. 897

OPREMLJEN KABINET
oddam s 15. septembrom. Koseskega 45. 893

ODDAM SOBO
Tattenbachova 20-I. desno. 894

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vhomom. Metelkova 53, Magdal. okraj. 891

Službo dobi

UČENCA
sprejemam modna Aleksan: dрова c. 9. 769

PRAKTIKANTINJA
z znanjem slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika ter strojepisa se išče za pisarno veletrgovine. Ponudbe v vseh treh jezikih na upravo lista pod značko »Marljiva«. 990

KROJAŠKO MOJSTRICO
ali krojaškega mojstra išče: mo za takoj. Maribor. Cvetlična 24. 889

IŠČE SE VAJENEC
iz boljše družine po možnosti doma iz Pobrežja. Naslov v upravi. 868

FRIZERKO
iščem. Nastop takoj. Informacije v upravi. 873

UČENCA
sprejemam v trgovino z mešanin blagom, Betnavska cesta 47. Odam. 874

IŠČEM VAJENCA
za trgovino z mešanin blagom iz boljše družine, po možnosti doma iz Pobrežja. Gilijh Erika. 896

URADNICO
ki ima nekaj prakse, veščo slovenske stenografije urno v strojepisu, sprejme protitakojšnjem vstopu podjetje v okolici Maribora. Ponudbe poslati pod »Trajna služba« na upravo »Večernika«. 877

Širite »Večernik«

VSE ZA ŠOLO

KUPITE NAJCENEJE IN NAJBOLJE V KNJIGARNI IN PAPIRNICI

TISKOVNE ZADRUGE

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13